

Väinämöisen soitto

Pekka Ervastian esitelmä 11/4 1915

Väinämöisen soitosta on kaksi toisintoa. Nämä täydentävät toisiaan salatieteellisesti ja yhdistämällä voi saada kokonaisuuden molemmista. Väinö itse laitto kanteleen, toisen hauin leukaluusta, toisen koivusta. Kun kantele on valmis, tarjoo Väinö sitä toisille soitettavaksi, mutta kukaan ei kykene soittamaan, ei tunnu ilolle, ei soitolle. Vanha ukko arvostelee soittoa ja lausuu „Jos ei soitto Suomen kansan vasta vaikuta ilolle, makuusen maanittele tahi uuvuta unehen, niin vetehen viskoatte sormille sovittelijan.“ Ihminen joka kärsii, saa lievennystä soitosta sekä sielullisesti, että ruumiillisesti. Matalat äänet vaikuttavat rauhallisesti ruumiiseen. Lapsikin nukkuu, kun sille lauletaan. Sitto ottaa ihmisen pois päivätajunnastaan, tai stimuleeraa hänen iloaan ja riemuaan.

Kantele annetaan sitten vasta Väinölle ja hän alkaa soittaa ja sillä soitolla on ihmeellinen vaikutus. Koko luonto kuuntelee, maan, veden ja ilman henget, eläimet, kasvit, kivet ja kannot. Koko näkyväinen ja näkymätön luonto ottaa osaa soittoon. Maan haltijat, veden haltijat ja ilman haltijat. Vain odottaa, että vainajatkin soittoa kuuntelisivat ja silloin olisi luettelo ollut jokseenkin täydellinen. Väinö itkee ja kyyneleet helminä saadaan maan ja valtijaitten iloksi.

Kanteleen teko oli monimutkainen, eikä muut sillä voineet soittaa. Soittimella ei osaa kukaan soittaa, joka ei ole siihen oppinut. Kantele on tehty siitä hauista, joka kuvaa eetteriruumista. Väinö oli eetteriruumiista muodostanut hyvin organisoidun käyttövälineen, jossa säilyy kaikki taito, taipumus. Jokaisella taiteilijalla on erityisesti organisoitu

eetteriruumis. Tieteellisesti tunnustettu asia on, ettei esim. suuri säveltäjä voi syntyä muuhun kuin musikaaliseen perheeseen. Kalevala opettaa, että hyvin organisoitua eetteriruumista ei kykene kuka tahansa käyttämään. Jos ihmiset voisivat vaihtaa eetteriruumista, ei toinen voisi soittaa toisella koneella, siitä syntyisi rumia, kauheita ääniä. Voi joskus sattua, että siinä perinnössä, jonka saamme vanhemmilta, on jotain sopimatonta oman karman kanssa. Kuta kehittyneempi ihminen on, sitä enemmän hän voi kehittää ja hallita eetteriruumistaan ja voittaa huonoja taipumuksia ja kehittää hyviä.

Sentähden kantele annetaan lopullisesti Väinämöisen käsiin ja hän sillä soittaa. Ensin voimme kääntää huomionne siihen, että koko näkyväinen luonto kuuntelee ihastuksella. Annetaan siinä suuremmoinen opetus, kuinka vanha, suomalainen viisaus katseli elämää. Väinö on suomalaisuuden ihannehminen, joka soitollaan hurmaa kaikki. Koko luonto, elottomatkin kuuntelevat häntä, ihastuvat ja rakastuvat häneen. Tämä piirre on täydellisen ihmisen ominaisuus. Ihminen voittaa koko luonnon myötätunnon, kauneuden ja totuuden voimalla, rakkaudella. Luonto on täynnä kaikenlaisia eläimiä ensinnäkin, jotka vielä suurimmaksi osaksi ovat villitilassa. Ihminen on toistaiseksi kesyttänyt ainoastaan kotieläimet, mutta meidän tehtävämme on kesyttää koko eläinkunta, kasvattaa se rakkaudella meitä palvelemaan. – „Koko luomakunta huokaa ja odottaa sitä aikaa, jolloin jumalanpojat ilmestyvät.“ – Kun joogi istuu ja mietiskelee kokoontuvat hänen ympärilleen rauhallisina tiikerit, leijonat ja käärmeet lämmittelemään hänen kirkkaudessaan. Legendat eivät koskaan synny aiheettomasti, on huomattu, että pyhät ihmiset ovat sellaisissa ystävällisissä väleissä eläinten kanssa. Viisaus myös opettaa, että meidän täytyy ymmärtää myös kasveja ja puita. Kasvikunta on täynnä elämää ja tajuntaa ja voi tuntea rakkautta. Puutarhurit ja kasvien hoitajat todistavat meille, että

kasvit ja puut ovat eläviä olentoja. Rakkaus synnyinseutuun ei ole yksipuoleista, vaan siellä kaikki koivut ja kuuset ja männyt uskollisesti rakastavat meitä. Suomalaisilla on erityisesti ominaista tuntea kaipausta kotipaikkaansa, – meillä on taipumusta mystiikkaan tässä suhteessa. Puun oma tajunta voi pukeutua ihmisen muotoon ja puhua, vaikka se tapahtuu harvoin. Huonosti me kasvatamme kasvikuntaa ja me kohtelemme sitä kylmästi ja tunnottomasti.

Vielä viittaa Kaleva siihen, että n.s. eloton luontokaan ei ole eloton, vaan kivet ja vuoret, asunnot ja rakennukset ovat elämää täynnä: „Laet lauloi, ukset ulvoi, kakki ikkunat iloitsi:“ Ei ole mitään elotonta luontoa. Tiede todistaa, että esim. metallit saattavat väsyä (partaveitsi voi esim. olla väsynyt, sanovat parturit.) Jos juttelemme esim. veturinkuljettajan kanssa, sanoo hän, että veturit ovat kuin eläviä olentoja ja ovat pahalla tuulella, jos vieras häntä käyttää. Jos ihminen on pahalla tuulella tai alakuloinen, voi samaten joku vanha huonekalu häntä lohduttaa, jos hän on tullut ystäväksi kotinsa kanssa.

Sitten maan, veden ja ilman haltijat kuuntelivat Väinön voittoa. Me emme ole ainoat, jotka asumme maapallolla, vaan on olentoja, jotka eivät kuulu meidän järjestöömme ja asuvat täällä. Me olemme vain pienempi osa maan päällä asuvista. On toinen järjestelmä, johon kaikki haltijat kuuluvat.